

Hotarare nr. 991/2005

din 25/08/2005
Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 813 din 07/09/2005

pentru aprobarea Codului de etica si deontologie al
politistului

In temeiul art. 108 din Constitutia Romaniei, republicata,

Guvernul Romaniei adopta prezenta hotarare.

Art. 1. - Se aproba Codul de etica si deontologie al politistului, prevazut in anexa care face parte integranta din prezenta hotarare.

Art. 2. - In termen de 30 de zile de la intrarea in vigoare a prezentei hotarari, prin ordin al ministrului administratiei si internelor, vor fi nominalizate structurile responsabile cu aplicarea si evaluarea normelor Codului de etica si deontologie al politistului, precum si atributiile specifice in acest domeniu.

Art. 3. - Pe data intrarii in vigoare a prezentei hotarari, Hotararea Guvernului nr. 438/2004 pentru aprobarea Codului de etica si deontologie al politistului, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 314 din 9 aprilie 2004, se abroga.

PRIM-MINISTRU
CALIN POPESCU-TARICEANU

Contrasemneaza:

p. Ministrul administratiei si internelor,
Anghel Andreescu,
secretar de stat
p. Ministrul integrarii europene,
Adrian Ciocanea,
secretar de stat
Presedintele Agentiei
Nationale a Functionarilor Publici,
Jozsef Birtalan

Bucuresti, 25 august 2005.
Nr. 991.

ANEXĂ

CODUL
de etica si deontologie al politistului

CAPITOLUL I
Domeniul de aplicare si principii generale

ARTICOLUL 1
Responsabilitate si demnitate

Respectarea principiilor si a regulilor din prezentul cod reprezinta o datorie de onoare a politistului.

ARTICOLUL 2
Domeniul de aplicare

(1) Prezentul cod stabileste regulile de conduita a politistului in exercitarea atributiilor profesionale care decurg din legislatia aplicabila personalului Ministerului Administratiei si Internelor. Orice persoana poate

pretinde politistului respectarea acestor reguli de conduita in raporturile sale cu acesta.

(2) Scopul prezentului cod il constituie asigurarea conduitei etice a politistului prin formarea si promovarea unei culturi profesionale adecvate, formarea si educarea personalului in spiritul acesteia, prevenirea abaterilor comportamentale, imbunatatirea calitatii serviciilor, protectia persoanelor si a politistilor si realizarea, pe aceasta cale, a echilibrului intre drepturile cetatenilor, interesele autoritatilor publice, drepturile si obligatiile personalului institutiei.

(3) Prevederile prezentului cod sunt elaborate in considerarea principiilor enuntate in Recomandarea REC (2001)10 privind Codul european de etica al politiei.

ARTICOLUL 3

Funcitiile principale ale politiei

(1) In societatea romaneasca, guvernata de principiile statului de drept, principalele atributii ale politiei sunt: apararea drepturilor si libertatilor persoanei, a proprietatii private si publice, prevenirea, descoperirea si combaterea actelor si faptelor infractionale, asigurarea ordinii si sigurantei publice. Prin indeplinirea acestora se promoveaza increderea reciproca, respectul si dezvoltarea democratica a societatii.

(2) Activitatea politiei constituie serviciu public specializat care se realizeaza in interesul persoanei si comunitatii, precum si in sprijinul institutiilor statului, in conformitate cu legislatia interna si internationala aplicabila in domeniu.

ARTICOLUL 4

Despre politie si cooperarea cu alte institutii ale statului

(1) Politia isi indeplineste misiunile sub autoritatea si raspunderea institutiilor abilitate de lege.

(2) Politia coopereaza cu Ministerul Public in limitele competentelor ce ii revin in conformitate cu procedurile prevazute de lege.

(3) In indeplinirea atributiilor ce ii revin politia trebuie sa respecte independenta si impartialitatea judecatorilor.

(4) In cadrul politiei se asigura dezvoltarea unui mediu organizational bazat pe constiinta, integritate profesionala, nediscriminare, comunicare, transparenta, prevenirea si combaterea coruptiei la toate nivelurile ierarhice.

(5) In indeplinirea misiunilor ce le revin serviciile politienesti coopereaza si cu alte structuri insarcinate cu aplicarea legii.

ARTICOLUL 5

Controlul politiei

Actele intocmite de politie pot face obiectul unui control extern exercitat de catre puterea judecatoreasca, potrivit prevederilor legale in vigoare.

ARTICOLUL 6

Principii generale

Principiile care guverneaza conduita profesionala a politistului sunt urmatoarele:

a) legalitatea - in exercitarea atributiilor sale politistul este obligat sa respecte legea, precum si drepturile si libertatile constitutionale ale persoanelor;

b) egalitatea, impartialitatea si nediscriminarea - in indeplinirea atributiilor profesionale politistul aplica tratamente egale tuturor persoanelor, luand aceleasi masuri pentru situatii similare de incalcare a normelor protejate de lege, fara a fi influentat de considerente etnice, de nationalitate, rasa, religie, opinie politica sau de orice alta opinie, varsta, sex, orientare sexuala, avere, origine nationala, sociala sau decurgand din orice alta situatie;

c) transparenta - consta in deschiderea pe care politistul trebuie sa o manifeste fata de societate in limitele stabilite de reglementarile politienesti;

d) capacitatea si datoria de exprimare - reprezinta posibilitatea politistului de a analiza situatiile profesionale pe care le intalneste si de a-si exprima punctul de vedere, potrivit pregatirii si experientei sale, pentru a imbunatati calitatea si eficacitatea serviciului politienesc cu privire la acestea;

e) disponibilitatea - presupune interventia politistului in orice situatie in care ia cunostinta despre atingerea adusa vreuneia dintre valorile aparate de lege, indiferent de momentul constatarii acesteia, capacitatea de a asculta si de a rezolva problemele celor aflati in dificultate ori de a indruma catre alte autoritati cazurile care se situeaza in afara competentei ori atributiilor sale;

f) prioritatea interesului public - se manifesta prin aceea ca pentru indeplinirea atributiilor functionale politistul acorda prioritate realizarii serviciului in folosul comunitatii;

g) profesionalismul - presupune aplicarea corecta si responsabila a cunostintelor teoretice si a deprinderilor practice pentru exercitarea atributiilor de serviciu;

h) confidentialitatea - determina obligatia politistului de a garanta securitatea datelor si informatiilor obtinute

in exercitarea autoritatii conferite de lege;

i) respectul - se manifesta prin consideratia pe care politistul o acorda persoanelor, colegilor, superiorilor, subordonatilor, drepturilor si libertatilor acestora, institutiilor, legilor, valorilor sociale, normelor etice si deontologice;

j) integritatea morala - presupune adoptarea unui comportament conform normelor etice acceptate si practicate in societate;

k) independenta operationala - consta in indeplinirea atributiilor si misiunilor potrivit competentelor stabilite pentru nivelul ierarhic pe care il ocupa in cadrul politiei, fara imixtiunea ilegala a altor politisti, persoane sau autoritati;

l) loialitatea - se exprima prin atasamentul fata de institutie si valorile promovate de aceasta, adeziunea constienta manifestata de catre politist, din proprie initiativa, fata de obiectivele institutiei, respectul fata de ierarhia institutiei, onestitate in relatiile interpersonale, respectul fata de adevar si dreptate, constiinciozitate in indeplinirea atributiilor, respectarea angajamentelor asumate, asigurarea confidentialitatii informatiilor obtinute in procesul muncii.

ARTICOLUL 7

Exercitarea atributiilor

(1) Actiunile politistilor trebuie sa fie conforme cu dreptul intern, conventiile si acordurile internationale la care Romania este parte.

(2) In activitatea de aplicare a legii, politistul trebuie sa respecte principiul prezumtiei de nevinovatie, asigurand fiecarei persoane care face obiectul cercetarii exercitarea deplina si efectiva a drepturilor sale, in conditiile prevazute de lege.

(3) Politistul trebuie sa indeplineasca atributiile si misiunile ce ii revin intr-o maniera echitabila si obiectiva, cu respectarea si protejarea drepturilor si libertatilor fundamentale ale persoanei consacrate prin Constitutie si prin alte legi, in conformitate cu Declaratia Universala a Drepturilor Omului, Conventia europeana a drepturilor omului, Codul european de etica al politiei si cu dispozitiile tratatelor la care Romania este parte.

(4) Pe timpul indeplinirii atributiilor profesionale politistul actioneaza in parteneriat cu populatia si trebuie sa acorde persoanelor protectie, asistenta de specialitate pe care acestia sunt indreptatiti sa o primeasca si servicii, conform misiunilor si atributiilor politiei.

ARTICOLUL 8

Protectia politistului in exercitarea atributiilor

(1) In indeplinirea atributiilor ce ii revin politistul beneficiaza, conform legii, de protectia institutiei care ii furnizeaza sprijin adecvat.

(2) In exercitarea atributiilor sale personalul politiei este sprijinit de autoritatile publice in conformitate cu normele legale in vigoare.

ARTICOLUL 9

Utilizarea fortei

(1) Politistul executa actiuni in forta ca masura exceptionala, in stricta conformitate cu prevederile legale si numai in situatii de absoluta necesitate, pentru indeplinirea unui obiectiv legitim.

(2) Actiunile in forta desfasurate de politie trebuie subordonate principiilor necesitatii, gradualitatii si proportionalitatii.

(3) Mijloacele din dotare ce pot fi utilizate in timpul actiunilor in forta, inclusiv armele de foc, vor fi folosite numai in caz de necesitate absoluta, cu respectarea stricta a prevederilor legale.

(4) In momentul realizarii obiectivului legitim inceteaza si exercitarea actiunii in forta.

(5) In executarea actiunilor in forta politistul va avea in permanenta in vedere respectarea demnitatii umane.

(6) Cand este confruntat cu violenta fizica ori cu amenintari reale de folosire a fortei fizice impotriva sa ori impotriva altor persoane, politistul are obligatia de a interveni cu fermitate, in limitele legale, pentru restabilirea ordinii.

ARTICOLUL 10

Deontologia masurilor politienesti

(1) Masurile care pot fi luate de politie in conditiile legii si care presupun privarea de libertate a unei persoane se realizeaza numai in cazurile in care sunt cel putin indicii cu privire la existenta sau iminenta producerii unei infractiuni, cu respectarea procedurii prevazute de lege, si nu trebuie sa depaseasca perioada de timp strict necesara indeplinirii scopului acestora.

(2) Persoanele care fac obiectul unor masuri luate in conditiile alin. (1) trebuie sa fie informate cu privire la motivele privarii de libertate, la procedura aplicabila situatiei respective si sa li se asigure posibilitatea exercitarii drepturilor corespunzatoare calitatii pe care o au in functie de situatia creata.

(3) Pe timpul aplicarii masurilor luate in conditiile alin. (1), politistii evalueaza si intreprind masurile necesare

pentru siguranta persoanei, monitorizarea starii de sanatate, realizarea conditiilor de igiena si de alimentatie corespunzatoare.

(4) In contactele realizate cu persoanele asupra carora s-au dispus masuri privative de libertate, precum si pe timpul desfasurarii cercetarilor politistul trebuie sa respecte cu strictete normele procedurale prevazute de lege.

ARTICOLUL 11

Relatia politistului cu diferite categorii de persoane

(1) Politistul trebuie sa acorde sprijin, conform competentelor legale, victimelor infractiunilor atunci cand intra in contact cu acestea pe timpul si in afara indeplinirii atributiilor de serviciu. In acest sens, victima este indrumata catre serviciile specializate ale politiei sau ale altor institutii cu responsabilitati in domeniu si este informata, dupa caz, cu privire la modalitatile de solutionare a situatiei sale.

(2) Relatia politistului cu martorii trebuie sa se desfasoare in limitele competentelor si prevederilor legale, cu respectarea drepturilor si libertatilor constitutionale ale acestora si ale membrilor lor de familie, cu precadere a celor care vizeaza viata, integritatea corporala sau libertatea.

(3) Pe timpul actiunilor politistul trebuie sa acorde atentie deosebita nevoilor specifice ale unor categorii speciale sau vulnerabile de populatie, cum ar fi: copiii, femeile, batranii, persoanele cu handicap.

CAPITOLUL II

Normele de conduita profesionala a politistului

ARTICOLUL 12

Conduita generala

Politistul raspunde la orice solicitare privind exercitarea profesiei, evita comportamentul care ar putea afecta increderea populatiei, este disciplinat si apara prestigiul institutiei si profesiei, exercitand toate prerogativele si indatoririle specifice functiei publice pe care o detine.

ARTICOLUL 13

Comportamentul politistului

(1) Politistul trebuie sa se comporte civilizatat si sa dea dovada de amabilitate si sollicitudine, adoptand o atitudine politicoasa si ferma.

(2) Politistul trebuie sa dovedeasca stapanire de sine, capacitate de comunicare, abilitati de gestionare a situatiilor conflictuale, dezvoltandu-si prin sistemul de formare continua puterea de intelegere a problemelor sociale, culturale si educationale specifice colectivitatii in care isi exercita profesia, precum si, dupa caz, capacitatile manageriale.

ARTICOLUL 14

Declinarea calitatii

(1) Politistul in uniforma trebuie sa poarte insemnele distinctive si echipamentul prevazute de lege, pentru a fi protejat si recunoscut cu usurinta pe timpul misiunilor.

(2) Politistul are obligatia de a-si face cunoscuta identitatea in legatura cu indatoririle profesionale ce ii revin, contribuind astfel la realizarea interesului public, asigurarea protectiei proprii si crearea premiselor necesare angajarii raspunderii personale pentru actiunile sau inactiunile sale.

ARTICOLUL 15

Raporturi in exercitarea profesiei

Politistul trebuie sa promoveze si sa dezvolte fara discriminare bunele raporturi intre institutia pe care o reprezinta si comunitate, asigura cooperarea efectiva cu reprezentantii autoritatilor publice centrale si locale, ai organizatiilor neguvernamentale si ai populatiei, ai grupurilor minoritare, inclusiv ai celor etnice.

ARTICOLUL 16

Parteneriatul cu comunitatea

In temeiul relatiilor de parteneriat dezvoltate in cadrul comunitatii, politistul furnizeaza membrilor acesteia informatii privitoare la legislatia in vigoare si la activitatea sa profesionala, in limita competentelor ce ii revin si fara a dezvalui date si informatii clasificate, potrivit legii.

ARTICOLUL 17

Protectia datelor si informatiilor

(1) Politistul are obligatia sa pastreze, in conditiile legii, asigurand respectarea drepturilor persoanelor, secretul de stat si secretul de serviciu, precum si confidentialitatea deplina a datelor si informatiilor pe care le detine si sa nu le utilizeze abuziv sau in folos personal.

(2) Culegerea, stocarea si utilizarea datelor cu caracter personal de catre politist se fac in conditiile legii si vor fi limitate strict la ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor legale legitime si specifice politiei.

ARTICOLUL 18

Respectarea demnitatii umane

(1) Politistului ii este interzis sa aplice, sa incurajeze si sa tolereze, in nici o imprejurare, acte de tortura, tratamente si pedepse inumane sau degradante, constrangeri fizice ori psihice.

(2) In cazul in care politistul ia cunostinta, prin orice mijloace, despre savarsirea de catre alt politist a faptelor prevazute la alin. (1), ia masurile care se impun, dupa caz, pentru determinarea incetarii acestui comportament si pentru informarea superiorilor cu privire la situatia sesizata.

ARTICOLUL 19

Atitudinea fata de coruptie

(1) Politistului ii este interzis sa tolereze actele de coruptie si sa utilizeze abuziv autoritatea publica pe care i-o confera statutul sau.

(2) Politistului ii este interzis sa pretinda sau sa accepte bani, bunuri ori valori in scopul de a indeplini sau de a nu indeplini atributiile profesionale si sa primeasca sarcini, misiuni sau lucrari care excedeaza competentelor stabilite prin fisa postului.

(3) Politistul ia atitudine fata de actele de coruptie manifestate in cadrul institutiei, avand obligatia de a informa superiorii si alte organe competente cu privire la cazurile de coruptie despre care a luat cunostinta.

(4) Politistului ii este interzis sa uzeze de calitatea sau de functia indeplinita pentru rezolvarea unor interese de ordin personal.

ARTICOLUL 20

Sesizarea

Persoanele care se considera lezate in drepturile si libertatile lor pot contesta actiunile sau masurile politiei, in conditiile legii.

ARTICOLUL 21

Statutul si drepturile politistilor

(1) Politistul este functionarul public civil cu statut special, care exercita atributiile stabilite de lege pentru politia romana si celelalte structuri politienesti din Ministerul Administratiei si Internelor.

(2) In conformitate cu statutul lor profesional, politistii au dreptul la protectie sociala adecvata, masuri specifice de protectie a sanatatii si securitatii individuale si la retributie corespunzatoare potrivit importantei, riscurilor si gradului de pericol determinat de activitatea profesionala.

(3) Politistii se pot asocia pe criterii profesionale, umanitare, tehnico-stiintifice, culturale, religioase si sportiv-recreative, potrivit prevederilor legale.

(4) Pentru a-si apara drepturile si a-si promova interesele, politistii pot deveni membri ai Corpului National al Politistilor.

ARTICOLUL 22

Legalitatea actiunilor

Politistul are obligatia de a verifica sistematic si de a asigura legalitatea actiunilor sale, inaintea si in timpul desfasurarii acestora, atat din perspectiva respectarii legislatiei nationale, cat si a documentelor internationale la care Romania este parte.

ARTICOLUL 23

Raspunderea politistilor

(1) Politistul raspunde personal pentru actiunile, inactiunile si omisiunile sale, in conditiile legii. El are datoria sa se abtina de la executarea ordinelor si misiunilor vadit ilegale, avand obligatia de a-si informa de indata sefii despre aceasta, pe cale ierarhica, atat verbal, cat si prin raport scris.

(2) Abtinerea de la executarea ordinelor si misiunilor in conditiile alin. (1) nu atrage raspunderea disciplinara a politistului.

(3) Politistul care detine o functie de conducere raspunde pentru dispozitiile date subordonatilor in temeiul autoritatii pe care o exercita potrivit prevederilor legale.

(4) Prin modul de organizare a relatiilor ierarhice in cadrul politiei se asigura posibilitatea identificarii

superiorului responsabil de actiunile sau inactiunile politistului in exercitarea atributiilor profesionale.

(5) Masurile disciplinare se stabilesc si se aplica numai dupa efectuarea cercetarii prealabile. In cazurile in care prin aplicarea sanctiunilor disciplinare se dispune amanarea promovarii in grade profesionale sau functii superioare ori se aduce atingere raporturilor de serviciu ale politistului, cercetarea prealabila este urmata in mod obligatoriu de consultarea consiliilor de disciplina special constituite.

CAPITOLUL III

Dispozitii finale

ARTICOLUL 24

Cadrul general al raspunderii

Incalcarea principiilor si regulilor prevazute de prezentul cod atrage raspunderea disciplinara, civila sau penala a celui vinovat, in conditiile legii.

ARTICOLUL 25

Aplicabilitate

(1) Prezentul cod se aplica personalului aflat sub incidenta prevederilor Legii nr. 360/2002 privind Statutul politistului, cu modificarile si completarile ulterioare, precum si personalului Jandarmeriei Romane aflat sub incidenta prevederilor Legii nr. 550/2004 privind organizarea si functionarea Jandarmeriei Romane, indiferent de structura in care este incadrat si de functia pe care o detine.

(2) Dispozitiile deontologice ale prezentului cod sunt obligatorii pe toata durata participarii, potrivit prevederilor legale, la actiunile politiei si pentru celelalte categorii de personal din Ministerul Administratiei si Internelor care indeplinesc misiuni in cooperare.

ARTICOLUL 26

Evaluare

Normele prezentului cod si aplicarea acestuia vor fi supuse unor evaluari periodice efectuate de structurile competente in domeniu.